

zős kultúra fiatalabb időszakában (Ha A2-Ha B1) lakták. Égetett agyagból készültek a változatos formájú orsó-gombok és a töredékes tűzikutyák. Nagy mennyiségben került elő patics és tűzhelytapasztás.

Ez évben is nagy mennyiségű kő került elő, leggyakrabban folyami kavics és homokkő. Utóbbiakból őrlő-, csiszoló- és fenőköveket készítettek. Használtak kovakő pengéket és serpentinből csiszolt baltákat ill. vakarókat is. Ismét találtunk különleges kőzeteket, pl. gránát- és hegyi kristályt. A hólyagos bazaltból faragott, esetenként át is fűrt korongok rendeltetését nem ismerjük.

Állatcsontot gyakorlatilag idén sem találtunk, egykori jelenlétére a mállékony állapotban előkerült állati fogak, kisebb hosszúcsontok és a kalcinált csontszilánkok utalnak.

A gödrök töltelékföldjéből sok kisebb bronztüredék, többnyire huzal- és lemezdarabok vagy tűtüredékek kerültek elő. Nagy számban találtunk öntőforma- és öntőtégely darabokat, amelyek bizonyos településrészekon koncentráálódtak. Nyilvánvaló, hogy ezeken a területeken helyezkedtek el a bronzfeldolgozó műhelyek. Újabb öt bronzkincs került elő. Van, amelyik kisebb, pl. három ép spiráltekerceses fejű fibulából, lánccdarabokból és kisebb buca töredékekből, vagy három ép baltából, nyolc ép, díszes ruhatűből és ugyancsak kisebb lepény töredékekből állt. A legnagyobb depó tartalmazta a lelőhely második, hat darabból álló kalapácskészletét, ép vésőket, baltákat, sarlókat, lándzsákat, késeket, egy domborításokkal díszített lábvértet, egy díszkocsi öntött tengelyvégét, és számos félkész terméket, lepénydarabot, beolvasztásra váró tárgytüredéket, közte kardmarkolatot és penge-darabokat, fűrészpenge-türedékeket. A műhelykészletet tartalmazó depó közelében került elő egy több mint 110 gr-os aranylelet, amely két, kettős huzalból tekerceselt, hurok végű hajfonat díszít, vékony huzalból készített spirálok, egy textíliát díszítő vékony aranyszálakat, két kettős lemezkorongot és beöntött cseppeket tartalmazott.

Munkatárs: Szakács Géza technikus. A felméréseket Soós Zsolt és Vadász Norbert technikusok végezték.

MÜLLER RÓBERT

424. Vásárosnamény, Ludányosi tői csatorna (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Ó, Á

2005. január 7-én helyszíni szemlét végeztünk a Vásárosnaménytől É-ra fekvő Lejtősi-dűlő, valamint a Páskom és Szeg határrészeket érintve.

A szennyvíztisztító teleppel párhuzamosan, mintegy 250–300 m-re É-ra található átemelő állomástól szintén É-ra levő szántott terület bejárása során egy kis kiterjedésű és intenzitású, közelebről meg nem határozható őskori és Árpád-kori cserepekkel, valamint kevés állatcsonttal jelentkező lelőhelyet azonosítottunk. Az ÉK–DNy-i irányú, nagyjából ovális alakú, kb. 70×30 m kiterjedésű lelőhely a főútból az átemelő állomás felé leágazó bekötőút, illetve a közvetlenül mellette futó csatorna É-i partján, a főúttól kb. 230 m-re ÉK-re, míg az

átemelő állomástól 80 m-re DNy-ra egy alacsony dombháton található.

Munkatárs: Szegfű László.

PINTYE GÁBOR – SCHOLTZ RÓBERT

425. Veszprém, Vár utca 29.

(MRT 2. k. 51/1 lh.)

(Veszprém megye) B, Kú

A Dubniczay-ház felújítási munkálatai során elbontották az épület udvari szárnyának Ny-i végéhez hozzáépített toldaléképületet, 2005. június 6–21. között kb. 9×6 m méretű, 3,2 m mély pincetömböt ástak ki a területén.

A leendő pince a középkori és a 17–18. századi É–D-i irányú Ny-i várfalak és az ezeket összefogó Ny–K-i irányú kőboltívek közé esik, tehát mindegyik oldalát kőfal alkotja. Az É-i kőboltív két periódusban készült. Ny-i felét egy ízben elbontották, majd némileg eltérő tájolással ismét ráfalaztak egy újabb falat. A most feltárt terület egy részét a 18. században töltötték fel, amit alátámaszt a feltárásból előkerült nagyszámú 17–18. századi kerámia- és kályhacsempe-türedék, valamint állatcsont (konyhai hulladék). Az újkori feltöltés tartalmazott 3 bronzkori kerámiatüredéket is, de ez másodlagos is lehet.

A feltárást megtekintették: Lászlai Judit (ÁMRK), Németh Katalin és Sárosi Edit (KÖH), valamint Balassa László műemléki szakmérnök.

RAINER PÁL

426. Vép, Vasút út

(Vas megye) Ó, B, V, Ró, Kö

A 2005. július 18-án végzett régészeti megfigyelésen több régészeti jelenséget fedeztünk fel. Július 19–29. között mentő feltárást végeztünk. A lelőhely a Surány-paktól K-re egy kisebb dombvonulat oldalán helyezkedik el a 190-es és 195-ös szintvonalakkal határolt magasságban. Három nagyobb pontban sűrűsödtek a régészeti leletek. A Vasút úthoz közelebb eső árkokban több római korból származó beásást és falat találtunk (Hrsz.: 168/1), a kisebb domb oldalában két korszakból csontvázas temetkezést fedeztünk fel (Hrsz.: 172/43, 172/23–24, 172/27–28), míg a beruházással érintett terület déli felén több korszakból (őskori, római és középkori) telepnyomot lokalizáltunk (Hrsz.: 172/47). A temető területén 18 sírt tártunk fel. Mindegyik csontvázas, és egy kivételével mindegyik Ny–K-i tájolású. Koruk pontosan nem meghatározható, mert mellékletük nem volt. Másodlagos helyzetben a sírgödör földjében zárt rétegből több durva soványítású, esetenként kihajló peremű – talán késő vaskori(?) – kerámiatüredék került elő, valamint az 5. sz. objektumból egy vaslemez.

A temető K-i felében – a domb tetején – biztosan római temetőrészletre bukkantunk.

A telep területén őskori, késő római kori és 14–15. századi kerámiatüredékeket találtunk. A gépi rombolás

területén egyetlen őskori 2,7×1,8 m-es kemencét tártunk fel. A 25 cm vastag, keményre égett platnin kívül megvolt a teljes falazata és a palástja is. A tüzelőtér alakja ovális, szivar alakú. Ehhez kapcsolódott a sekély hamuzógödör.

A 2005. szeptember 19. és október 28. között végzett leletmentést a lakópark létesítendő utcáinak nyomvonalára, illetve két telek területére kellett korlátoznunk. A teljes feltárt terület nagysága 6396 m², melyen összesen 169 objektumot dokumentáltunk. A legkorábbi időszakot a késő bronzkori urnamezős kor képviseli, melynek idősebb és fiatalabb, a vaskori átmenetet jelentő periódusa is jelentkezett a lelőhely középső, ÉK-i, DK-i és DNy-i részén. Az egymástól nagy távolságra levő objektumok közötti összefüggést nem tudtuk egyértelműen tisztázni. A viszonylag kisméretű gödör alját erősen faszenes-hamús rétegben paticsos omladék töltötte ki, benne nagy mennyiségű kerámiaanyaggal, lapos borostyánkorong-ékszerrel, állatcsonttal és őrlőkő-töredékekkel. Nem messze tőle helyezkedett el egy nagyméretű, lekerekített négyszögletes formájú gödör, melyből ugyancsak több ép edénnyel sok kerámia-töredék, egy bronztű és állatcsontok kerültek elő. A közműfektetés ennek az objektumnak a K-i felét sajnos már elpusztította. Feltételezhető, hogy földbe mélyített házként interpretálható, tetőszerkezetet tartó oszlophelyek nyomát nem figyeltük meg.

A lelőhely ÉK-i és DK-i részében dokumentált két nagyméretű gödörkomplexum műhelygödörként azonosítható. Utóbbi esetében alátámasztja ezt több salakdarab, valamint ÉK-i részében elkülönülő, nagyjából négyszögletes beásásban megfigyelt vörös színű átégett és faszenes vékony sáv. Déli részét egy mélyebb, teknőszerű hosszúkas beásás alkotta. Betöltéséből rendkívül sok kerámia, állatcsont és két bronztű került elő. Közvetlenül mellette helyezkedett el egy nagyméretű, viszonylag mély gödör, hasonló mennyiségű kerámiával és paticsomladékkal. Aljában sárga színű festékrögöket gyűjtöttünk. Nyugati felében masszívan kiégett agyagréteg alatt faszenes környezetben kisebb kerámiakoncentrációt figyeltünk meg. Az ÉK-i gödöregyüttes érdekessége, hogy K-i, a Ny-i oldalt alkotó kissé méhkasosodó gödör felé enyhén lejtős részében több összetört urnából álló csoport feküdt.

A lelőhely DNy-i részében több nagy kiterjedésű gödörkomplexumot és egy félig földbe mélyített házat figyeltünk meg. A házalap DK-i sarkában egy oszlophelyet azonosítottunk, É-i oldalán pedig masszív darabokból álló paticsomladékot egy kupacban. Bontásakor a nagy mennyiségű kerámia között grafitos töredékek is jelentkeztek, egy átfúrt és megmunkált csonteszköz, valamint egy megmunkált kőeszköz szintén említést érdemel. Közvetlenül mellette helyezkedett el egymás után K felé a három szabálytalan formájú gödörkomplexum. Sajnos a közmű keresztülhúzódnak mindegyikükön, ezért a köztük valószínűleg fennálló összefüggést nem állapíthattuk meg egyértelműen. A leletanyagból kiemelkedik az a há-

rom kenyéridol, melyek jelen ismereteink szerint unikális darabok a késő bronzkor időszakában a térségben. Ugyanitt középkori ráásás nyomát is azonosítottuk, kisszámú kerámiával és egy vasszeggel.

A lelőhely É-i részében három hamvasztásos sírt figyeltünk meg, földmunkák által erősen megbolygatva, csupán kerámia-töredékeket és némi kalcinátumot találtunk a bizonytalan sírgödörökben. A kelta korszakot mindössze két gödör képviseli csekély kerámiával.

A római kor kései időszakára (4. sz.) datálható három csontvázas temetkezés (illetve még egy talán ide tartozó melléklet nélküli, É-D tájolású gyermeksír) a lelőhely É-i részében került elő. Tájolásuk K-Ny, ÉK-DNy és Ny-K. Mellékleteik között a kerámia mellett találtunk üveg poharat, bronz hagymafejes fibulát, bronz karikafülbevalót és gyöngyökből álló nyakláncot.

A középkori települést a néhány jellegtelen gödrön túl két téglalap alakú, félig földbe mélyített ház, valamint egy műhelygödör jelezte. Az egyik háznak csak az É-i felét dokumentáltuk. Itt három oszlophelyet figyeltünk meg, kettőt az ÉNy-i és egyet az ÉK-i saroknál. A másik épület közvetlenül a műhelygödör mellett helyezkedett el. Ennél mindössze egyetlen oszlophelyet találtunk az É-i oldal közepén, illetve esetleg még egy tartozhat hozzá, kívül, a DNy-i saroknál. Leletanyagukat csekély mennyiségű kerámia-töredék és állatcsont alkotta. A műhelygödör egy hosszúkas gödörből és egy mélyebben fekvő gödörkemencéből állt. A kemencét helyzete alapján valószínűleg másodlagosan építették a valamivel nagyobb méretű gödörben. Többszörös megújítását és intenzív használatát masszív faszenes és hamús rétegek jelzik. Oldala agyaggal kitapasztott, jól kiégett, melyből lapos kövek, csatári palák kerültek elő. Összefüggő sütőfelületet nem találtunk. A leletanyag inkább a kemence betöltődéséből jelentkezett, melyből két ablaküveg-töredéket említünk.

A lelőhely meghatározó jelensége az a 49 csontvázas temetkezés, melyek annak ÉNy-i, Ny-i és középső részén jelentkeztek. Tájolásuk egységesen Ny-K-i. Megfigyelhető, hogy kisebb csoportokat alkotnak, ami talán rokoni összetartozást fejez ki. Feltűnően sok közöttük a gyermek, illetve a csecsemő korú. Egy sír esetében a koporsó elkorhadt fájának nyomát is dokumentálni tudtuk. Mivel mindegyikük melléklet nélküli, ezért koruk nem állapítható meg, illetve az egyikük combcsontjai között fekvő vadkanagyar esetlegesen a kelta korra utalhat.

A nem meghatározható korú objektumok közé tartozik az a földfelszínre épített házat jelző szabályos elrendezésű cölöphely-együttes is, melynek egyik oszlophelyét az említett vadkanagyar-mellékletes sírra ásták rá.

POLGÁR PÉTER

427. Visegrád, Fellegvár, ÉNy-i palotaszárny

(Pest megye) Kö

2005. július 25. és augusztus 12. között megelőző régészeti kutatást folytattunk a visegrádi Fellegvár ÉNy-i